Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 35 (521). Неділя, дня 1. вересня 1929. Рік XI.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka в Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки $2^1/_2$ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

З нагоди 220 роковин битви під Полтавою.

Зовсім незамітно в нашій журналістиці пройшла вістка про шведсько-балтійські зближення, про візиту шведського короля Ґустава V. в столицях Латвії та Естонії—Ризі і Ревелі.

Дарма, що наш письменник, Лепкий, привів, в своїй трильоґії „Мазепа“, нам перед очі значіння „Baltikum-a“ і боротьби за нього Карла XII. і Петра Великого, то ми з цього жадних висновків для себе не висновали, хоча та віковічна боротьба Росії зі Шведом, від Івана Грозного аж до Петра Великого,— найшла своє завершення на нашій землі в битві під Полтавою 10-го липня 1709 року і значну участь в тій битві взяв наш Гетьман Мазепа з Запоріжською Січею, за що її Петро Великий зруйнувати казав, а Катарина відтак се ґрунтовно докінчила.

Візита Ґустава V. показує, що супроти явно заломившоїся сили Москви над Східним і Балтійським морем — Швеція тепер, по досвідах 17 і 18 століття, — осторожно навязує знова взаємини з краями по тамтій стороні Балтійського моря — розуміється, з початку лише торговельні та культурні, а там уже сама енерґія народів покаже, куди їм дальше йти.

Важне тут, що і по північнім і полудневім боці Балтійського моря направлені уже русла у історичні давні ложа і що свідомі своїх реальних інтересів прибережні народи — не даються взяти на жадні „великодержавні і моцарствові“ фантазії других близьких сусідів...

А щож з нами? Чи в наших душах нічого вже не ворухнеться, коли у нас, на нашій землі, через пять, а в Московщині через сім століть — панували норманські династії і у наших пануючих верхних верствах плила норманська кров із Скандинавії? Чи ми забули, що після вимертя Рурикової династії у великих хвилях нашого народу дух наших проводирів — Хмельницького після Переяслава і Мазепи та Орлика перед і по Полтаві все летів до злуки з тверезими, солідними, здисциплінованими народами Скандидавії і морем крови відгороджувався від східних і західних сусідів „Славян“, що лізли і лізуть нам в душі наші.

Ослабла, заломилася царська Москва, тай як який паралітик лежить тепер московський нарід, а над ним у його нутрі експеріментує жид-інтернаціоналіст тай зі всіх окраїн набігають маленькі і великі пси і рвуть шматки його тіла. Відлучилися самі: Фіндляндія, Естонія і Латвія, бо Росія уміла землі здобути, а не вміла їх культивувати через московсько-жидівського хама, що не хотів додержати до кінця спільности з західними державами (антантою), провалилась у пропасть і завітні надії на опертя Російської держави о Карпати і добуття виходу з Чорного моря для нашого українського народу через Дарданельський пролив.

Лежить отже на наших очах великий паралітик, а ми в сей час лиш тупцюємо на однім місци відбиваючись лівою рукою від чотирьох льояльностей, що в один раз хотять нам в душі наші влізти.

Рівночасно наш власний український хам нас зраджує, за миску сочевиці продає нас нашим ворогам, кусає руку, котра старається витягнути його з гниючого болота — так, що іноді приходить на думку, чи не краще булоб вивезти недобитків цього народу із тої проклятої землі до Капляндії або на Зелений Клин, а підлого хруня лишити тим, котрі його таким зробили. Нехай взаїмно задавляться тай вихлептують те багно, котре тут посеред Европи через 600 літ заводили.

Бувби це відрух розпуки, подібний до того, як останки Січовиків спалили під Київом свій межигірський монастир (де колись святились гайдамацькі ножі), спалили його в ночі перед тим, як зацікавлена цим козацьким серцем цариця Катерина хотіла його оглянути.

Сей відрух можеб упритомнив Европу і Америку, що вони зробили зі 40-міліоновим народом, розчетвертувавши його (і то в часі прінціпіяльного признання свободи усім навіть маленьким народам!) та вчинивши його парієм чотирох чужих „суверенностей“. — Правда, на сей відрух требаби не трохи ужити енерґії й сили, на котру наша інтеліґенція не спосібна, але спосібним бувби пригнічений наш хлоп, що сам знайшов дорогу до Канади без свойого інтеліґента.

За це лекша і близча булаб инча дорога, на котру недавно вказує Рудольф Райзман в місячнику „Die Tat“ — заволодіти тепер культурно цілим европейським континентом Росії, як це було колись за часів „Теофана Прокоповича“.

Скаже може хтось на сі проєкти: „Ет фантазії з горячи, котра тепер над Европою зависла зі своєю спекою... Та як нам тепер добитись до большевицької Росії, де панує інтернаціонал-жид, насаджуючий уже навіть на нашім питоменнім Запоріжжі жидівські кольонії, та з яким підготовленням ми туди підемо? З вічевим балаканням? Сего-ж нікому у світі не потрібно, світ питає, чи умієш ти нові цінности із землі добувати, щось нового для всіх потрібного творити. А ми що уміємо? На се я відповім: Правда, що ми, загалом беручи, мало що або нічого путнього не уміємо, але й Петра Великого били зразу Шведи, поки від них самих штуки воєнної не навчився, але вже під Полтавою навчився і Карла XII., того Наполеона півночи, побив.

Світова війна то добро для нас принесла, що вивела нас, т. є. нашу інтеліґенцію з вузької парафіянщини, та розкинула по трох континентах. Світ дармо хліба не дасть, але треба його умілою працею і енерґією добувати. Сі наші молоді працівники, котрі таку школу за границею (не тут у Польщі з аспектами на готові посади) перебули, се піоніри для нашої лучшої майбутности і не зражуватись сим, що сего всего сегодня уже зробити не можна. Шведи більше, як 200 літ на сей момент чекали і вроджену собі норманську енерґію, котра їх колись до Анґлії, Франції, на Сицилію і до північної Африки уносила, в собі здержували, аж прийшов слушний час і вони виплили на свобідне уже Балтійське море і навязали історичні взаємини з Естонією, Латвією і Фінляндією.

От се рефлєксії мої з приводу візити шведського Ґустава V. в столиці Латвії і Естонії.

Др. Теофіль Окуневський.

Збіжева політика.

Одною з найбільш легкодушних і крайно нерозумних справ в господарському життю теперішної Польщі — є її збіжева політика. А саме: Настановлення мита на вивіз збіжа за кордон з одного боку, а з другого боку дозвіл на привіз муки з закордону, творення великих збіжевих резервів, обмежування пороблені в мельництві та приняття ріжних інших заходів з метою обниження цін на продукти сільського господарства, а з окрема на збіже — довели до небувалого зубожіння селянства, як збіжевого продуцента. А що теперішна Польща є краєм рільничим по свойому характері і рільництво є підставою її господарського життя та існування, то на захитаних підставах, зачало сильно трястись і клонитись до упадку: Промисл, торговля та всі інші галузи народнього господарства.

Дійшло до того, що продукція збіжа перестала оплачуватись, що більше — кошти продукції (видатки звязані з управою ріллі, праця сама і час, збіже на посів, заняття коней чи машин при управі ріллі та збірці урожаю, молочення, то що,) — були більші ніж ринкова ціна збіжа. Селянин продаючи збіже на ринку мусів ще до цього доплачувати, то значить давав даром або свою працю, або працю коней або щось інше вложене ним раніще в свій продукт.

Нас обходить ця справа остільки, що наш народ, в подавляючій своїй більшости, — живе з ріллі, а через те тяжкий матеріяльний стан рільництва означає одночасно тяжкий стан цілого нашого народу. ЗубожІлі селяни не допоможуть матеріяльно ані нашим культурним, ані шкільним ані економічним ані політичним інституціям та товариствам, не куплять нашої книжки в такій мірі як це вони з огляду на свою чисельну скількість, повинні робити, не матимуть сили і можности економічно визволятись. І через це власне справа збіжевої політики набирає для нас великого значіння і ми мусимо застановитися, якби унезалежнитись від такої чи іншої збіжевої політики. Бо коли вона досі була крайно нерозумна, а в останніх часах пороблено зміни настільки, що усунено мита на вивіз жита та вівса, заборонено привіз муки, стримано заготовку великих збіжевих резервів скасовано обмеження в млинарстві та рішено не обнижувати цін збіжа — то це не дає запоруки чи справді ціни збіжа збільшаться (чи буде куди збіжа вивозити, чи буде налагоджений збут, то що), а як що навіть ціни збіжа підуть в гору, то не можна мати певности чи не буде в майбутньому повороту до попередного системи збіжевої політики і чи ціни знова не упадуть так само, або ще гірше. В правді цього року, з огляду на неурожаї збіжа в Канаді та взагалі в північній Америці, є дані на те що збіже буде в наслідок цього дороще цінитись і у нас, ніж це було в біжучому році, але це все має характер тимчасовий і справи на довший час не ратує.

Ми можемо увільнитись від всяких немилих несподіванок лише тоді коли по перше: Коли не будемо ставити одинокої ставки на зернову продукцію, як це було здебільшого у нас досі, але коли ми на рівні зі збіжево-зерновою продукцією поставимо продукцію тваринну, себто коли у нас скотарство як окрема і дуже важна галузь сільського господарства буде мати рівнорядне значіння зі збіжево-зерновою продукцією. Подруге: Коли ми займемося продукцією таких рільних, огородничих і садівничих плодів, які мають кращі вигляди на збут ніж збіже в теперішньому (надввичайних вигля[illegible]ів на краще для збіжа не видко, принайменше в недалекому будучому). По третє: Коли наші сільско-господарські сили зорґанізуються в міцну, здисципліновану орґанізацію (Сільський Господар з ріжними відділами).

Стеження за розвитком сільського господарства у інших народів вказує власне, що правильний розвиток сільського господарства полягає в згідному плеканню і орґанізації одночасно двох основних його галузей: рослинної та тваринної продукції. Тільки в тих краях де удалось цю згідність осягнути — розвивається сільське господарство нормально, а селянство забезпечене перед несподіванками, бо що втратить на збіжу чи взагалі рослинній продукції, то заробить на скотарстві. Не треба казати, що між іншими зі скотарством є тісно звязаний молочарський промисел, який в великій мірі працює на вивіз, а це становить про його оплатність. Отже стреміти треба до збільшення скількости худоби, до поліпшення її якости (раси) і до розвитку молочарського промислу.

Перше, друге і трете дасться осягнути навіть в дуже великих розмірах і то не тяжко, але до цього треба орґанізації, орґанізації і ще раз орґанізації і *освіти...*

Поширюймо літературу визвольної боротьби.

Визвольні змагання Українського народу, дали багато матеріялу не лише українським письменникам, але й чужим. Освітлення подій української визвольної боротьби у чужих письменників. є наскрізь тенденційне, а у Москалів — виразно вороже. Як дуже цікавляться Французи літературою з українських визвольних змагань, свідчить факт, що повість французького письменника Кеселя: „Махно і його дівочка“ надруковано 30 тисяч примірників і вже майже все випродано. Поширенням традиції визвольної боротьби серед українського громадянства, в Галичині занялось видавництво „Червона Калина“.

Всі твори видані „Червоною Калиною“, в формі повістей, або споминів, — змальовують визвольну боротьбу, поширюють культ пошани національних героїв і вчать нас не тілько любити, але й як треба боротись за Батьківщину.

Як кожний христіянин, богатий чи бідний, має в себе молитвеник, так і кожний громадянин, який почуває себе Українцем, повинен мати в себе в хаті літературу з визвольної боротьби. Поширення літератури з визвольної боротьби, дасть нам можність не лише пізнати наші хиби, але й виховати громадянина, повного оптимізму й віри в живучі, творчі сили свого народу. Байдужність до книжки, незнання історії визвольних змагань, потягає за собою страшні наслідки. Немає нічого страшніщого і більш руйнуючого як несвідомість і зневіра в свої сили. Вона допроваджує до повного упадку життєвого завзяття, волі і чести, а часто причиняється до ренеґанства. Тільки безмежна віра в життєві сили свого народу — є відроджуючою силою.

Здавалось-би, що нам Українцям, не бракує оптимізму, але коли блище приглянутись, то наш оптимізм є цілком відмінний. Наш оптимізм це є душевний настрій, який без заглиблення в справи нинішнього і завтрішнього дня, безжурно і безтурботно, опирається лише о поверховий і зовнішний бік річей та подій. Кожний зверхний прояв, або шопку, ми беремо за підставу будуючого оптимізму, коли в дійсности це є хвилевий так би мовити — пяний стан, що заколисує справжню творчу думку і зміст. Нам за всяку ціну треба позбутись цього поверховного захоплення і замилування до шопок, а пресякнути любовю до книжки, аби черпати з неї силу і досвід недавно і давно минулого, щоб не пропала не використаною ця духова спадщина, що її лишили нам минулі покоління. Між виданими книжнами „Червоної Калини“, на особливу увагу заслугує найновіща повість Лопушанського „Перемога“. В цій повісти автор змальовує перебування галицької армії на В. Україні і боротьбу з московськими окупантами. На тлі визвольних змагань українського народу, дуже гарно змальована постать отамана повстанців — Соні Сокіл. Це є местник, нетілько за свою особисту кривду, але й за кривду цілого українського народу. В постаті Соні автор дав героїчний образ жінки, яка в боротьбі за Батьківщину не знає жадних компромісів і сентиментів. Пишучи про повстанців, автор не ступає слідами деяких письменників, що вважають повстанців на пів бандитами, а навпаки, автор бачить в них обронців Рідного Краю, які хопились зброї, аби вигнати чужих наїздників. Хоч автор в своїй повісті і не дає глибшої псіхо-аналізи, але завдяки гармонійному зіграннію окремих акцій, ціла повість робить враження, живого фільмового образу.

Читаючи цю надзвичайно симпатичну повість, створюється враження, що знаходишся на широких просторах України і разом з героями переживаєш їх радість і смуток.

Цю повість можемо поручити як одну з найкращих лектур для молоді, а спеціяльно для жіноцтва.

Полтавець Хмурий.

Пляни і дійсність.

Ми писали в попередньому числі про те, чому не дійшло до большевицько-китайської війни, вказуючи на страх большевицької Москви перед власною большевицькою армією. Згадали ми теж коротко, що й господарський стан большевиків путає большевикам руки і ноги так, що вони не моглиби пуститись навіть на дуже короткотреваючу війну.

В питаннях направи свойого вельми невідрадного господарського положення—мають большевики лише силу плянів, а більш нічого. Безсумніву — плян, це теж немаловажна справа, але кождий плян може удатись лише тоді, коли за ним стоять факти, коли дійсність цих плянів не перечеркує, коли пляни не дають себе перечеркнути дійсності.

А власне у большевиків пляни кажуть — одне, а дійсність — щось зовсім інше.

Ось наприклад: Уплянували було большевики направити свій тяжкий господарський стан і започаткували „нову економічну політику“, таксваний „Неп“, себто пішли на шлях частинного капіталізму. Плян цей не то, що зовсім не повівсь (що впрочім признають самі большевики), але дав такі наслідки, що большевики мерщій від нього мусіли відступити. В останніх часах прийшов на чергу у большевиків господарський плян розроблений на пять літ, тзв. „пятілєтка“, а метою цього пляну є — ні менше ні більше, а „перегнати на полі промислу сучасну Німеччину і досягти того господарського рівня, на якому стоїть сучасна Америка“. Не треба бути знавцем господарського життя большевії, аби подивляти нетверезість большевиків та їхніх плянів.

Pr. VI. 56/29|2. Wydział karno-prasowy Sądu okręgowego w Przemyślu postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 maja 1927 poz. 398 Dz. Rz. P. Nr. 45. ex 1927 dokonane dnia 13. sierpnia 1929 r. przez Starostwo w Przemyślu zajęcie czasopisma „Ukraińskij Hołos“ Nr. 33 z dnia 13-go sierpnia 1929 z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie artykuły p. t. „Kłyczut nas“ — zawierają w sobie znamiona przestępstw występku z art. I. rozporządzenia Prezydenta Rzeczyposp. Polskiej z 10. maja 1927. poz. 399 Dzup. Nr. 74 ex 1927, b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego na wstępie rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma nakaz by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Sąd okręgowy w Przemyślu, Wydział VII dnia 14 sierpnia 1929.

Підпис нечиткий.

На переведення пляну „пятілєтки“ (як впрочім і кождого пляну) — треба грошей, а на плян „пятілєтки“ треба дуже великих грошей, бо аж 30 міліярдів рублів (так обчислюють большевики). Звідки взяти грошей? Большевики кажуть: Ці гроші мусить дати удержавлення приватних господарств, а з окрепа і передовсім господарств сільських. Отже „пятілєтка“ націлюється на загарбання і знищення приватних сільських господарств і майна.

Оце вже пів року минуло, як цей плян „пятілєтки“ увійшов в життя. Пів року тому назад намічено роботу на перший піврік в напрямку здійснювання пляну „пятілєтки“, а ось недавно оголошено вислід, що направду зроблено. Поведено безпощадну економічну боротьбу проти селян-власників тзв. куркулів. Боротьба ця не лише не зломила господарів-селян, але їх загартувала. Господарі-селяне показалися силою, на якій вищербився неодин зуб большевицького пляну. Обіцювали собі большевики, що за цього пів року вони мусять довести до зниження коштів продукції вугля на 4.5 процентів. Тимчасом, при вкладі великих грошей на удосконалення технічних середників добування угля, тощо — кошти продукції угля зменшилися за піврік лише на 1.9 процентів; в залізному промислі, наприклад, мали зменшитись на 5 процентів, а тимчасом зменшилися лише на 0.6 процентів; в нафтовому промислі замість сподіваних 9.2, прийшло лише 3.8 процентів. Ще гірше є в інших галузях промислу, бо, наприклад, в льнярськім, цукровім, фарбярськім промислах, замість знижки прийшла звижка, пересічно на 1.1 процентів.

Як ми вже згадували — для цього, аби довести до знижки коштів продукції, треба було побудувати богато ріжних нових будівель, шахтів то що, направити старе, спровадити силу нових машин ітд. Все це вимагало грошей. Що робити? З „кулака“ не видусиш, треба друкувати нові гроші; це найлегче. Нові випуски грошей довели (як це звичайно дієтся) до піднесення цін в торговлі, а саме: В державних торговельних підприємствах збільшилися ціни на 32 процентів, в приватній торговлі на 81 процентів.

Такі є дані з офіціяльного звідомлення большевиків за перший піврік „пятілєтки“.

Інші були і є пляни, а зовсім інша дійсність і ця дійсність — готує розвал всіх плянів большевицької Москви.

Дописи.

Розтоки, пов. Косів. Повінь в Черемоши з дня 12. липня 1929 р. була менча ніж повінь з дня 30 серпня 1927 р. але наробила она шкоди богато більше. Торговці деревом (жиди) поробили в горішнім бігу Черемоша кілька великих клявз (збірників води.) Воду з тих клявз випускають потроха в цили сплавання дараб. Люди з Гриневи предвиджуючи повінь з 12|929 домагались еще в час від стражника найбільшої там клявзи, випущеня води з тої клявзи; та він без приказу своїх хлібодавців їх домагання не сповнив. Опісля в наслідок великого напору води, годі було вже отворити єї і мусіли отвір тої клявзи висадити динамітом. Випущена в той спосіб вода, подвоїла повінь, а головне, що з шаленим розгоном забирала постягані на берегах ковбки, стрільно гнала в долину, нищила гуцульські ґрунта, заміняючи їх в неужитки. Від часу світової війни, ніхто не журиться забезпеченням берегів Черемоша. Давні деревяні кашиці (захорони берегів) розгнились і поупадали, а підмуровання розвалилось. Вода сеї повіни вдерлась серединою села Розтік і по городах і садах робить собі своє корито. Еще і тепер бушує вода раз в оден, раз в другий бік, висмотрує собі догіднійшого бігу. Вже минув місяць від повіни, а компетентним властям і не в голові через побудовання в відповіднім місци кашиці, навернути Черемош вдавне корито. Гуцули висилають жалоби то телеґрафічно, то на письмі до Варшави; та ніхто не відзивається. Гуцули говорять собі тепер: „Аци мій брате правду нам казали в *Аршаві*, що ми *бидло*, кемуєш, як передтогід той циган був нас згулив і ми їздили з ним ніби кланятиси в Аршаву“ Они пригадують собі тепер також як то перед виборами до першого польського сойму обіцяли їм, що навіть податків платити, ані рекрута давати не будуть. Перед другими виборами до сойму в Варшаві обіцяли їм „Одинкарі“ розділити всі поля і ліси камеральні, а тепер нема кому охоронити їх власних ґрунтів від знищення. По повіни з 30|8 927 р. мали Гуцули принайменше ту полекшу що тодішний староста в Косові п. Пайончковський, всякі сикатурні донесення поліциї на Гуцулів кидав все до коша, а зараз по повіни казав він забирати все дерево торговців, що було порозкидуване по гуцульських ґрунтах і призначив це на будову кашиць і направу доріг, а решту роздавав людям на відбудову забраних повінею будинків. Між тим забрали з Косова згаданого старосту а робота його лишилась нескінчена. Кашиці незакидані каміням вода тепер забрала, бо через два роки ніхто дорогою не журивсь. Через тих два роки ходили купами інжинери одні за другими понад Черемош городами (витолочуючи засіви) і вимірювали, одні польсько-румунську границю, а другі шлях під желізницю. Богато тисяч видано на ті поміри, та все пішло тепер в воду. Повінь забрала границю і понесла в море. Виділ повітовий в Косові від 1920 р. до 1924 р. держав на дорозі з Устє — рік до Кут рогачку з великою оплатою. Опісля установлено 60% додаток дороговий від державного податку. По сій повіни вже рішив виділ повітовий в Косові полишити дорогу з Устє — рік до Кут (30 кільометрів з 12.000 населення) на Божу волю, бо на єї направу гроший нема де пожичити. Люди від Устє — рік аж до Тюдева позбавлені всякого получення з Кутами, гинуть з голоду. — Перед трома роками завязалась в косівськім повіті ще одна інституція, а саме польсько-румунська комісія. Та комісія присвоїла собі право побирання по 4 злп. за оден кубік дерева при сплаваню його на Черемоши. За ціле літо переносить Черемош на своїм хребті 50.000^3 дерева і запрацьовує для польсько-румунської комісії 200.000 злп. Після умови з торговцями деревом, має польсько-румунська комісія за гроші побирані від сплавів забезпечувати береги Черемоша. Наша приповідка каже, що нема злого, щоб оно не вийшло на добре. Як раз тепер зачали тутейші Гуцули протирати очі і близше приглядатись „своїм опікунам“ і з цього винесли неодну науку. Зачали численнійше гуртуватись в своїх кооперативах і читальнях. Вже по сій повіни молодь з Ростік дала в себе і в Білоберезці дві аматорські вистави „Верховинці“, а гроші з тих представлень, часть відіслано на „Р. Ш.“ а часть для наших інвалідів. Пан Лисанюк Ярослав богато завдав собі труду при вишколенню доморослих акторів. Гурток аматорів театральних з Ростік складає ось тут щиру подяку Вп. Пані Березовській в Білоберезці за ласкавий труд і кошта по причині відбутого там представленя театрального. Найби тепер приїхав і наш п. посол сюда, бодай сказати Гуцулам тепле слово в їх нужді; а менче булоб треба аґітувати підчас виборів. Гуцули з над білого Черемоша. *о. Ігнатів Григорий*, парох в Ростоках.

Єзупіль, пов. Станиславів. У нас засновано протиалькогольний кружок, якого головою є п. Михайло Шандура. Ревно підпирає цей кружок наш парох о. Ярослав Шарко. І розрісбися наш кружок в могутню орґанізацію і знищивби піянство на славу народу. Але у нас є прихильники піянства, які всіми силами стараються перешкодити тії благородній акції і підбурюють молодіж проти протиалькогольного кружка. Так отже повнять ролю наймитів коршмарів та заслугують на назву „жидівських іванків“. Але ідейні провідники протиалькогольного руху мають таки надію, що здоровий хлопський розум наших громадян пізнає правду і позбудеться нашого найстрашнійшого лиха — піянства. Тому, чесні громадяне єзупільські, не давайте послуху „жидівським іванкам“, але всі разом єднайтеся в протиалькогольнім кружку на славу нашої громади і нашого народу!

З Польщі і про Польщу.

Останніми часами заговорили голосно і широко в Польщі про згоду поміж посвареними досі групами і партіями польськими. Пишуть про конечність згоди ґазети, що стояли і стоять по стороні теперішнього уряду і ті, що з теперішнього уряду незадоволені. Чи з того говорення і писання про конечність згоди вийде направду згода поміж посвареними і пожертими поміж собою польськими партіями — невідомо, але писання і говорення про згоду доказує, що так уряд як і ті що виступали проти уряду не почувають себе певно і безпечно в свойму політичному сідлі і раді би устроїтись так, аби себе взаїмно не тягнути за ногу з сідла. Що урядові круги почувають себе непевно, про це говорить хід нарад урядових політиків в місцевости Друскеніки (там перебуває тепер на вакаціях Пілсудські). Отже наради ці виявили, що в таквзаному санаційному таборі утворилися два табори, які взаїмно незадоволені зі себе, а може навіть себе взаїмно тихцем поборюють. До одного табору належать між іншими теперішний голова ради міністрів Світальскі, голова санаційного соймового клюбу полк. Славек, до другого табору належить більшість військових (таквзана група полковників) і бувший голова ради міністрів Бартель зі своєю групою. Ходять навіть слухи, що під натиском групи полковників і бартлівців, має наступити в короткому часі переміна уряду. Кажуть, що Світальскі має уступити, а на його місце має прийти або ґенерал Соснковскі або професор краківського університету Цоль. Ходять далі слухи, що теперішний уряд не хоче скликувати сойму та що в недалекому будучому мають відбутись нові вибори до сойму. Ці слухи однак є мало правдоподібні, бо серед цих обставин внутрішного розбиття в санаційному таборі, пускатись на нові вибори, це справа дуже небезпечна.

Що чувати в світі?

Конференція в Газі стоїть на мертвій точці. Чи конференція ця розібється і буде перенесена на інший час та в інше місце, чи таки дійде мимо всього до порозуміння поміж Анґлією та її союзниками з одного боку а Францією та її союзниками з другого — досі сказати напевно не можна. Певне є лише одно, а саме: Що Сновден не уступить від своїх домагань. Сновден є настільки щирий, що публично сумнівається в потребу існування тзв. Антанти (себто союзу держав з часів війни проти Німеччини та Австрії), бо в лоні Антанти є такі глибокі розходження і такі розбіжні інтереси, що існування досі давної Антанти, це діло штучне і неприродне, що Антанта це союз лише по словах і то лише підчас ріжних празників політичних, а на ділі це зліпок потаємних ворогів. — До Гаґи приїхали німецькі політики і предсідник німецького державного банку Шахт. Їх викликав німецький міністр Штреземан (голова німецької делеґації в Газі), щоби порадитись з ними, чи не підвищити рати готівкової аби в той спосіб заспокоїти домагання Сновдена. Сновден знова не хоче аби підвижка частки для Анґлії відбувалася на шкоду Німеччини. Сновден хоче аби Франція, Італія та Бельґія відступили, щось зі своїх часток. Німці, якщо навіть згодять підвищити рату готівкову то зроблять це лише за ціну уступок Франції, Бельґії та Італії в ділянці політичній, а передовсім в справі якнайшвидшого опорожнення Французами та Бельґійцями, Надренщини. В справі опорожнення відбулись 24 ц. м. наради міністрів пятьох заінтересованих держав. Після нарад заявили міністри ґазетярам, що справа ця є на добрій дорозі до вирішення в користь Німеччини, але так воно здається не є, бо Франція узалежнює справу опорожнення від того як вирішаться в Газі справа грошевих сплат, а що якраз тут тяжко дійти до згоди, то і справа опорожнення готова на цьому потерпіти. Не треба теж забувати, що всі ці міністри що вже кілька тижнів сидять на конференції, мають в своїх краях богато справ до полагодження і мусіти будуть швидко вертати до хати. Це є також одна з причин, що робить розбиття конференції дуже можливою, бо якби не конечність повороту до хати, то моглиб ще з рік балакати і переливати з пустого в порожне.

Вписи до Торговельної Школи тов. „Просвіти“ у Львові вул. Корнятків ч. 1. приймається в днях 3. і 4. вересня 10 — 1 год, — наука в школі 5. вересня 8·30 рано, на курсі абітурієнтів і кооперативному 8. жовтня 4 попол. — Управа.

ОЛЕВ.

НА ПРИХОДСТВІ.

Літним раннім ранком у кухні приходства. На лавці, біля великого стола під образами, сидить Іван Петрів та бореться з мухами.

А мух же то мух розвелося у цій кухні!... По столі та стінам, печі та припічку, на постелі, на мисках, в намисниках, на ринках, що великі й малі, як одна велика сімя, розсілись по стіні, — усюди, куди оком не глянь, сидять не то громадками, а цілими купами, живими пятнами. Окрухи кукурудзяного хліба на столі вкрилися ними мов чернушкою...

Іван Петрів перехилився, зложив руку як до сіяння, замахнувся і.... мухи роєм знялися з хліба та здивовані порозсідалися на очах та бороді св. Николая, який заспано глядів на піч з своєї икони... Висіла вона поруч з Василієм Великим серед дешевих папіряних квітів, фарбованого піря та розхідникових вінків над столом. Я так сміло назвав імена святих, що їх мали зображувати икони тільки тому, що знаю їх та видів їх такими давно-давненько ще тоді, як привезла їх з міста мати.

Тепер?... Тепер завдяки пороховi, павутинню та уподобанню мух — і мітри і облики святих втратили свої блески, покрилися недвозначними пятнами та до того потерпіли свою фізіономію, що можна було їх приняти і за всіх інших святих календаря.

Іван стиснув долоню, що в неї попали дві-три мухи і з певного рода вдоволенням — кинув ними, що вже й так від дотику твердої долоні втратили память, об землю.

Від скорого руху Іванової руки підчас ловлі розскочилися по столі кришки хліба... Одну більшу окруху підібрав Іван і вкинув в рот.

Не дармувала й друга Іванова рука. Вона перекидалася з голови на босі ноги, плескала та хлюпала.

. . . .

Як хто схотівби зацікавитися блище породами мух цього їх царства, найшовби був серед них три головні роди:

Перша то ця, що здається і нічого другого не робить, як тільки перелітає з лиця на руки, з рук на ноги, — а зігнана звідси покружляє по невтральному полі і починає наново свою дорогу. Тому, що до ніякої точки предмету особливо не привязується, можна твердити, що все робить з глупої, наївної цікавости.

Друга порода — менча, за це злосливо-вперта. Вибравши собі яку точку предмету, залюбки дірки вух або носа, за місце свойого досліду, — так довго буде до нього літати і нити, аж виведе з усякої рівноваги. Тому, що мала та звинна, усі способи зробити її нешкідливою, відбиваються тільки тупим ехом плескання по ухах, носі, обличчу. Та хотяй вже своєю впертою послідовністю і неприємна — то не болюча.

Затеж трета!... Пізнати її по тім, що її не видно, а тільки чути. Коле мов іглою. Літає звичайно долом, звідси і її особливе уподобання до ніг, передусім босих....

Одна з третьої породи взялася за Іванові ноги. Тому, що руки були заняті борбою з двома першими породами, Іван спершу помагав собі ногою: як вкусила в одну, потирав другою. Та зміркувавши, що це безцільне, взяв до помочі руку... І по тихім просторі дрімучої кухні лупало живе, голоснійше то слабше плескання, як колиб хто прав білля...

. . . .

В дверах показалася Магасова Петриха та не ціла, — а тільки з одною половиною обличча, Другу враз з оком завинула була грубою зимовою хусткою, якої кінці відставали від шиї видом вітрякових крил.

Тихо увійшла в хату і по звичайнім „Славайсу“ сіла на другий кінець лавки...

Петриха щиро дивилася одним оком на Івана тай притакуючи кивалась.

— Ой то мне почастував... Гадалам, що ми голова трісне, як мне вколотив мисков...

Іван більше з цікавости чим з участи присунувся блище, а Петриха плачучи здоровим оком розповідала:

— Даю му снідати. Юшка добра з мандибурки та ще з затирков, така, що й ви би Йване, їли... Взяв лишку, поколотив, може з два рази ликнув, а тут, горечко моє бідне, звідкис му аж дві мухі на лишку припало... „Огов, каже, якби живі, то нічого бим ти не казав, але вони зварені, ооо, каже, де крила?... А чи я ти, каже, не говорив, абис горшки накривала? Отак ооо! накривала“!“ Тай бебевх ми мисков з горячов юшков в голову... Гадалам, шо ми голова трісне... Миска на дрібні кавалки, а він вам гроші з полиці тай каже: „Абис знала, капарнице, я мухі їсти не вмію, я си йду до жида на сніданок... Ой Божечку!

Петрисі стало трохи лекше. Рукавом втерла сльози тай захиталась в цей то той бік. А там і дальше:

— А я му доварюю та допікаю, — аби му в свято і пироги і душенина... А, кольку ти в бік, прости ми, Сусе-Христе... ая, кольку в бік, ти антипку заклятий... У людей десь чоловік як чоловік, жінки за дурно той не торкне, а мене Бог от яким скарав... Ніби годин від мухи всокотитисі? Годин, кажіть самі, Іване? Тай їм прийшла до еґомості, аби го в церкві при людях наказали тай би го навчили як жінку шенувати...

Весь час оповідання Петрихи, Іван напружено слухав, від часу до часу тільки плеснув по лици та ногах.

Вислухавши до кінця не то задумався не то всміхнувся — і відсунувся на давне своє місце...

— Ой біда то, як така мушнє сі внадит. Адіт, я тут з самого ранку тай ті мухи мало мне не заїдє. Сохрань Боже, шо за впада! А то ніц лиш маримухи настaвити з купирзілєм хату скадити. Або поздихають або повтікають. Вони сі так до цукру злітают. А вашому Петрови то еґомость дадуть раду... в неділю го другим кінцем пензлі помирують...

Це послідне запевнення успокоїло Петриху, ще раз втерла „на сухо“ око і вдарилась по нозі.

— А ви, Йване, чого?

— Я? Та жинити сі хочу... Від коли ми моя нибіжка померла, дай ї, Боже, царство, від тоди ми тісно. Ни можу сам... Анничка працує, та шо? То ше дитина, а ту ни піпрати ни зварити, Ни коло хати, ни в місто. Умучив сі я таким житем...

Присунувся...

— Доцю Шурґалюкову знаете? З над лазів. Удовиці. Максим, ніби чоловік, помер роком по моїй, кажут у Прусах на роботі підорвавсі, а вна лишила сі. Є хатчина на ню интабульовсна, є маржина і коло хати грєдка. А я си гадаю.....

Враз двері від кімнати остро відчинились і еґомость станули в дверях...

Іван стрепенувся як з сну, пустив з руки капелюх в кут на землю, дещо поправив коло уха та носа, витер босі ноги до підлоги... і ввійшов.

Прибита баба заняла його місце, прислонилася здоровим ухом до дверей, щоби ліпше чути, як зорудує Іван.

— Як добре будуть говорити з Іваном, — міркувала — то добре піде і моє...

— Славайсу Христу — голосно поцілувавши в руку, слабим голосом почав Іван.

— Навіки слава! — загуділо в дверах, аж відступилася Петриха. Та не на довго, бо цікавість взяла своє.

— Що скажеш?

— Та я, прошу еґомосте, жинити сі... Від коли ми моя нибіжка, дай ї Боже царство, вмерла, від тогди ми тісно жити на світі. Є то дитинє, ніби Анничка, та що воно годно? Еґомость самі знают, шо то за життє вдівцеви. Як то в господарстві від коли померли, царство їм небесне, їмость, — ні зварити, ні піпрати, ні...

— Ти, як виджу, надармо розбалакався, може хочеш мене намовити, щоби й я женився?... Ну?... То не оповідай мені дурних байок. З ким хочеш женитися?

— Та ніби з Доцев Шурґалюковов, тов з над лозів. Також удовиці. А ї чоловік, як прийшов з Прусів... то...

Не вдалося докінчити...

Шелест якихсь паперів.

— Котрий нумер?

— Ніби мій нумир, чи Доцин?

— Я тепер відай говорю з тобою, а не з Доцею. Чи може ти Доця?

— Та де, прошу еґомості? А мій нумер то буде відай трицітьчетвертий... — а но тихонько ніби до себе — або сороктретий...

Перечула баба бурю тай тихо западькала:

— Такий виглядає Йван розумний чоловік, а свого нумеру не знає... Ой, ни зорудувати мині мого... Падоньку гіркий...

Зашелестіло щось в канцелярії по паперах, як вітер, що перед бурею грає по діброві...

— Трийцять четвеертий, трийцяять чеетвеертиий... Олеска Ласійчук... Никола Тулійка... а ти... навіть свого нумеру дому не знаєш. А все питає, може Доцин?... Свого власного не знаєш, а балакати до мене прийшов, балакати... гаа? Ну! говори?...

Іван збився з резону. Богато, богато нумерів почало йому ураз літати перед очима... Вдивився в грушу, що розкішним листям немов всміхалася через відчинене вікно з городу, і почав про себе шептати:

— Сорок три, трийціть штири... сорок штири, трийціть три...

— Ну.....?!

Перевів очима на еґомостя. Та цей тільки махнув рукою, добув якусь вузеньку книжочку, відтворив і почав по ній водити пальцем.

— Іван... Петрів... сто сорок три... Запамятай собі: „сто сорок три“... І ще дущим голосом: „сто сорок три“...

. . . .

Знова зашелестіли зловіщі папері..

— Тааак... А ти, Іване, цього року сповідався?

Питання поставлене було голосом, що своєю дивною лагідністю на половину прокраював душу.

— Та я, прошу еґомості, ая... сповідавсі — і перевівши духа... — сповідавсі перед Велициднен у нашого... ніби руського еґомоості... в місті.

— В місті сповідався?... Добре, що хоть недалеко у місті, а не у самім Львові. І то добре, що у священика, а не у рабіна!... Вам душпастиря? Вам священика? Пасу ваші душі сорок літ, тай тяжко вас навчити... А що каже церковна заповідь?... Гаа? Про „місто“ там нема бесіди — а стоїть ясно, щоби раз в рік у свого душпастиря сповідалися.. У свого душпастиря, чуєш?! Гаа? А то щей женитися хоче, щоб гріха ще більше розвелось у світі... Гаа?

. . . .

. . . .

Сонішним, пахучим лугом ішов Іван з Петрихою. Петриха трималася за підвязану бороду, з другого ока канули неутулені слези.

Іван весь час мовчав.

Враз чогось усміхнувся, дернув Петриху за рукав і прижмурившись шепнув їй в здорове ухо:

— ...Я му казав, шом в місті сповідав сі... Неправда кумоо!... А він взев тай повірив....!

Большевики просять часом до себе в гості ріжних визначних редакторів ґазет, учених, промисловців то що. Удалося недавно поїхати туди одному визначному Данцеві Єнзенові. Вернувши з поїздки по ріжних місцевостях Московщини, а між іншими по Москві та Петербурзі, написав Єнзен в ґазетах про те, що він бачив в Московщині, а з окрема в Петроґраді та Москві. Єнзен розказує: Колись перед гарним та чистим двірцем фінляд́ським в Петроґраді, стоїть тепер величезна калюжа болота, „ізвощики“ обдерті в лахміттях, коні вихуділі, тут і там погане обтріскане болотом авто. Їдучи улицями видко сірі пооблупувані доми і одні з них вже зовсім в руїні, другі на добрій дорозі до повного зруйнування. Інших домів не видко. В богатьох домах вікна без шиб. На дорозі страшні вибої, брук давно непоправлюваний, виглядає гірше ніж в малій маломістечковій дірі. Словом Петроград замінився в сіре і брудне місто нуждарів. Все в ньому сіре, одноманітне і нудне. Люде стоять, ходять, рухаються, наче штучні автомати, хтось зігнав з їхніх облич усмішку і задоволення життя. Життя давить їх, оно їм тяжить і це кидається в очі. Склепи — ці зеркала великих міст, запорошені і брудні. Все страшно дорого за виїмком одної горівки. Убрання звичайне, середної якости коштує 1000 корон дунських (1350 золотих) отже є оно в десятеро дороще ніж в Данії. Проста блюзка жіноча коштує 200 корон дунських (260 золотих) Плащ з матеріялу, з якого роблять мішки коштує 100 корон дунських (себто около 135 зл.) Мешкання є так тяжко дістати, що нераз тиснеться три зовсім для себе чужі родини в одній кімнат. Найбільше оживленим місцем в московських містах є так звані „толкучки“ (місця де торгують всякою тандитою). Там можна купити всяку всячину: меблі, одіж, посуд, псів, птахів, словом — все. Виріжнюються з тої московської сіризни — музеї, театри та церкви. Церкви вгинаються що правда під тягарами величезних податків, що на церкви накладають большевики, але вони мимо цього утримуються, а нарід горнеться до них може більше ніж перед війною. Однакові речі можна зауважити по всіх інших містах Московщини, які котяться в матеріяльну та моральну пропасть. — Їздило теж недавно до Большевії, 42-ох американців, членів так званої американсько-російської гандлевої палати в Нюйорку. Після повороту з оглядин до Америки, заявили згадані американські делеґати на підставі того що вони бачили в большевії, що не може бути тепер навіть балачки про те, аби Америка вступила в дипльоматичні зносини з Москвою та визнала їх. Делеґати заявляють далі, що треба чекати добрих 10 літ поки Америка рішиться визнати большевиків. „Московські большевики хотіли нам — кажуть делеґати — сипати пісок в очі та взяти нас політично на гоцки“. Дуже погане враження робили на делеґатів, штучні і лицемірні заходи большевиків, аби викликати ворожі та ненавистні настрої серед населення, проти Китайців. Делеґати є пересвідчені, що те, що вони бачили в часі своєї подорожі по большевії, було спеціяльно приготоване на показ для гостей.

Німеччина доконала минулого тижня такого великого чину, що цілий світ славить її. Німецький літак „Ґраф Цепелін“ пустився в подорож довкола світа і за чотири доби безустанного лету прибув до Японії та спустився на землю в столиці Токіо. Так отже перелетів в 4 днях 12.384 кільометрів (1650 миль). Щоби цю просторонь перебути поспішним поїздом, треба безустанно 21 днів їхати, а на морі пароплав мусівби 42 доби плисти. Літак „Ґраф Цепелін“ перелетів цю просторонь 5 разів скорше як залізничий поїзд, а 10 разів скорше, як пароплав. Тим способом Німеччина здобула собі перше місце в воздушній плавбі а з цим і велику славу. Тому Японці витали „Ґрафа Цепеліна“ з великою парадою, а японський цісар гостив в себе керманича літака Дра Еккенера і його помічників та відзначив їх дарунками. Звідси полетів „Ґраф Цепелін“ до Америки, а звідтам поверне знов до Німеччини, облетівши цілу землю. А треба знати, що літак „Ґраф Цепелін“ є велитом і є уладжений так, що має вигідні кабіни для пасажирів, кухню, їдальню — дальше стацію радіотелеґрафічну, котра безнастанно подавала вістки з літака, як їде він і що бачать пасажири. Словом — Німеччина своїм летом довкола землі доконала чуда, а її літаки цепеліни показались найліпшими і найбезпечніщими. Цей тріюмф Німеччини має також велике політичне значіння. Кождий народ бачить тепер, що Німеччина є непобідима на полі техніки і орґанізації так що навіть найбільші вороги Німеччини мусять їй признати першенство.

Китайсько-большевицька цюцюбабка продовжується. Цюцюбабка та трохи за дорога, бо тягне вона за собою жертви в людях, але що робити коли одні і другі не знають на яку їм ногу виразно стати. Треба щось робити коли вже одні на других вистріляли всі які були лайливі слова, коли одні другим клялися, що не подарують собі взаїмно зневаги і т. д. Зачали проте одні других дрочити кулями, при чому одні і другі кричать на увесь світ, що они лише бороняться. Виходить таке, що нема того хто нападає, а тимчасом тут і там є ранені, убиті, беруть полонених. Це правда, що такої „війни“ як оце тепер між Китаєм а большевиками, ще не було. Така „війна“ без війни і „мир“ без мира, де є самі „обороняючі“ себе а нема нападаючих — це зовсім новий винахід. Ціла та історія не ясна і буде такою неясною доти, доки поодинокі держави світа, а головно Америка і Японія не понаходять собі союзників в інших державах світу і поки вони не рішать, що прийшов час розправитись зі собою. Тепер ще не пора на таку росправу, бо ще не уложені остаточно відносини поміж поодинокими державами, ще невідомо напевно хто з ким а хто проти кого і тому положення на Далекому Сході поміж Китаєм а большевиками неясне. Як виясниться то перше, то зразу вияснится і те друге — настане правдива війна і тоді вже будуть правдиві наступаючі і правдиві обороняючіся, скінчиться тоді цюцюбабка. — Тимчасом Китай готується та йде в перід під орґанізаційним оглядом. Зникла там та отаманія, що розшарпувала край і нарід на тисячі окремих, одна одну поборюючих малих частинок, замість соток ріжних банд стала орґанізуватись одна націоналістична велика китайська армія, замість соток самостійних ґенералів, що кождий на свою руку і свій лад правив нещасним народом, їдучи один на другого війною, прийшов один верховний командуючий полководець і зловив все в свої міцні руки. Китай збудився до нового життя, а поведінка большевиків і китайсько-большевицький спір причиниться до ще більшого зросту свідомости та єдности Китаю.

Франція має клопіт зі своїми і чужими большевиками. Недавно відкрито в Парижі великі зловживання в одному банку, який був куплений московськими большевиками. Банк цей носив в скороченню назву „Вор“ (Banque Ouvrière et Paysanne). Слово Вор означає по московськи — злодій. Показалося, що цей банк большевицький був справді злодійський, бо люде що ним керували виманчували від робітників французьких гроші нібито на заснування робітничих кас ощадности, а тимчасом зібрані гроші йшли до згаданого „Вора“, а звідси на орґанізацію ріжних большевицьких авантур і галабурд, а робітники дістали дулю. Слідство виказало, що від робітників виманчено на орґанізовання „кас ощадности“ — 2 міліони франків і ці гроші забрали большевицькі вожаки. При ревізії в згаданім банку виявилося, що з невідомого жерела дістав він 28 міліонів франків і ці гроші розділив так: Більша частина пішла на наладнання торговельних звязків між Москвою і західною Европою, 3 міліони на большевицькі ґазети у Франції, 8 міліонів дістала фірма „Спартакус“ що виробляє большевицькі кінові фільми, решта для господарів „Вора“ — большевицьких головачів в Парижі. Значить половина цих грошей пішла на торговлю, а друга частка на пропаґанду. Нічого собі, — розумно, бо і вори бувають розумні. Тепер як це все викрилось, то большевицькі головачі повтікали з Парижа в столицю ворів — Москву і там сміються в кулак з дурних французьких робітників і Франції.

Італійський премієр Муссоліні є дуже суворий супроти своїх політичних противників. Кождий, що відважиться виступити проти фашистівського уряду — іде до вязниці або на заслання на Ліпарські острови. Засланцями стають такі політичні винуватці, яких не поставлено перед суд. Їх поліція висилає на Ліпарійські острови (часом з жінками і дітьми) і вони тут дістають мешкання і 10 лірів (5 зол.) денно і за це одержуються. Острови ці не великі, найбільший з них, Ліпарі, має всего 37 км. поверхні. Тому легко є доглядати тих політичних злочинців. Довкруги є море, отже беріг довкруги острова є обставлений вартами, й крім цього безнастанно кружляє попри беріг 3 моторові лодки з машиновими крісами а також малий военний корабель з канонами — так, що майже неможливо є втекти з тих островів. Крім цього, кожний політичний засланець мусить три рази денно мельдуватись в поліції. Між цими політичними злочинцями перебував також сестрінець Муссолінія — Францеско Рітті, професор університету в Ґенуї — Розеллі і бувший посол до парляменту — Люссу. Вони всі три йноді втікли з острова до Франції. Ця подія викликала на фашистах велике враження і то тим більше, що збігці мусіли втекти при помочі вартівників. Як це сталося, цього ніхто не знає, бо засланці, як втікли, про це мовчать, щоб не наразити людей на кару. Вони лишень признаються, що вечером, коли стемнілося, кинулись в море, переплили 150 мертів до поблизької скали, коло котрої чекало моторове човно, яким вони втікли до Франції.

Австрія переживає часи, які не віщують їй нічого доброго, оскільки керма уряду не опиниться в чиїхсь міцних руках. Разом з цілою повоєнною Европою переживає Австрія упадок і крізу парляментиризму. Парлямент показався за слабою силою, щоби керувати державою в тих бурливих повоєнних часах. Він не годен розвязати тих усіх справ, що їх несуть з собою повоєнні дні, а тих справ далеко більше ніж перед війною, бо більше є акторів на сцені життя держав. Та ще люде по війні стали дуже нетерпливі, хотілиб аби все зразу було зроблене, не хочуть на нічо довго ждати. Треба швидко рішатись, а до цього парлямент, чи взагалі збірне тіло не здібне по своїй пригоді. Через те парляменти не годні наздігнати думки громадянства в її бігу, не в ході, як це було перед війною) і ця громадянська думка стає щораз частіще сваритись з парляментом і поза плечі парляменту шукає собі інших доріг, а всі ці дороги ведуть до створення нового проводу над державами і народами, до приводу який мігби краще руководити краями, державами чи народами ніж парляменти. Як би цього й не хотіли парляменти то у них не стає сил переіначити біг думок та подій, не стає навіть часом сил утриматися на поверхні життя і тоді вони зникають, а на їх місце приходить хтось інший — звичайно одна особа — директор. Так сталося в Італії, Мадярщині, Югославії, Греції, Литві, Большевії і тд. На дорозі до такого стану находиться між іншими Німеччина і Австрія. Тут і там потворилися попри парлямент, попри уряд парляментарний, попри військо, великі напів військові орґанізації, уоружені здебільшого і кожда з них хоче собі вхопити керму держави в свої руки. Відбувають ці орґанізації свої зїзди, маневри, віча, походи через міста а чисельність їхня перевищає часом силу військових ґарнізонів всеї держави. В Австрії є дві такі великі орґанізації: тзв. Гаймвера і Шуцбунд. Одна, а саме Гаймвера це орґанізація австрійських націоналістів, а Шуцбунд це орґанізація австрійських соціялістів. Обидві ці орґанізації ворогують страшно зі собою, бо орґанізація Гаймвери гуртує у себе переважно селян, промислові круги і молодь університетську, а друга (Шуцбунд) гуртує робітників. Часто доходить поміж цими орґанізаціями до кровавих сутичок, а уряд безпомічний приглядається до цього і міркує лиш над цим якби то устроїти так, аби обидві ці орґанізації не устроювали своїх зїздів та походів в один день та в одному місци. Коли наприклад недавно в Відні мали відбутись зїзди і походи обидвох орґанізацій одночасно, то уряд просто випросив у одних і других аби вони поділили місто на дві половини і устроювали собі походи кожда в своїй частині міста. Так і було. По середині уставило урядове військо кордон, а по цю і другу сторону кордону відбувалися демонстрації обидвох ворогуючих зі собою орґанізацій. У Відні сильніщий соціялістичний Шуцбунд, бо там богато робітництва, зате скрізь поза Віднем переважає Гаймвера. Гаймверівці в своїх ґазетах погрожують навіть, що вони колись зорґанізують похід Гаймвери на Відень і виженуть відтіля Шуцбунд. Що це можливе свідчить факт з останніх днів, а саме бої Гаймвери зі Шуцбундом на улицях містах св. Льоренц в Стирії. Бій вивязався через те, що Гаймвера не бажала собі, аби соціялістична орґанізація Шуцбунд устроювала свої партійні свята в в цьому місті. Бій тревав три години, при ужиттю револьверів, крісів і кулеметів. Ранених є біля 200 осіб (як подають ґазети), убитий один гаймверівець і трох членів Шуцбунду. Це викликало дуже сильне розгорячковання в цілій Австрії. Надходять відомости, що одні другим зачинають по ріжних місцевостях відплачуватись, а це причиниться до ще гіршого загострення і зробить внутрішне положення Австрії ще тяжчим ніж воно було досі. Австрія стоїть на передодні диктатури. Питання в тому, чи вона вийде з внутра народу, чи прийде з зовні.

Мадярсько-Югословянські відносини ніколи не були добросердечні. Ворогування поміж ними тягнеться з давна. Ще за Австрії вважали Серби — Мадярів — а Мадяри — Сербів ворогами, хоча одні від других відділені були державним кордоном. Ще більше зросло це ворогування коли новоповстала, по розпаді Австрії — Югославія, відрізала Мадярам цілковито доступ до Середземного моря і відкроїла від бувшої мадярської території велику частину землі для себе. Від того часу нема і не буде здається правдивого мира поміж ними. Скільки раз Мадярщина погляне на відрізану частку бувшої своєї теріторії, то збирає її жаль за тим, а в душі Мадяр родяться почуття ворожнечі та мести. Коли знова Югославія згадає, що Мадяре колись будуть упоминатись о доступ до моря, то ця думка вводить їх в горячку. З цього приводу доходить поміж ними до частих непорозумінь. Найновіщим непорозумінням є замкнення границі поміж Югославією і Мадярщиною. Замкнення це наступило нечайно і несподівано в ночі з 17 на 18 серпня. Здержаний є всякий рух, а між тим і залізничий в один і другий бік. Мадяри підозрівають, що Югославяне довели до цього навмисне, аби не дати можности Мадярам, що живуть по Югословянськім боці їхати до столиці Мадярщини — Будапешту на великі празники св. Стефана (опікуна мадярського народу і держави). Мадяре хотять скаржити за це Югославян перед трибуналом Ліґи Націй в Женеві.

Палестина стає тереном крівавих боїв поміж Арабами і Жидами. Одні і другі заявляють, що боронять своїх прав до посідання тої землі. Жиди кажуть, що вони колись там були і через те Палестина належить лише до них. Араби знова твердять, що вони через довгі століття після цього як жиди розбрилися по цілому світі, боронили і управляли цю землю і тому ця земля належить до них, а жидівські права до неї передавнені. Як відомо по війні жиди забажали мати свою хату і користаючи з цього, що мандат і опіка над Палестиною дісталася по війні — Анґлії, стали за їхньою згодою виїздити з ріжних европейських країв та Америки до Палестини осідаючи там частинно як міське, а частинно як сільсько-хліборобське насення. Великі жертви грошеві, що їх світове жидівство складало і складає на ціли опановання Палестини жидами, допомогло до швидкого скольонізовання Палестини жидівськими елементами. Натомість Араби, здебільшого убогі і не розпоряджаючі більшими грошевими засобами не можуть витримати жидівської конкуренції. Жиди витискають Арабів з поля торговельного, а навіть сільско-господарського розпоряджаючи новими технічними середниками управи рілії. Арабам грозить або смерть, або судьба наймитів у жидів. Вони це добре розуміють і тому їхня боротьта з жидами в Палестині приймає такі гострі форми. Коли до цього додати, що одні і другі є запеклими і дуже горячими визнавцями двох ріжних релігій, які одна другої не узнає, то це дає ще більше приток до безпощадної боротьби. Хто вийде побідником з цеї боротьби — жиди чи Араби, трудно сьогодня вгадати. Одні і другі є дуже вперті:, одні і другі мають за собою довговікові традиції і культуру духову, але одинокою силою Арабів зараз є їхня релігія та власницькі інстанкти. а жиди опріч тих двох прикмет мають за собою ще силу гроша світового жидівства. Останні відомости, що надходять з Палестини кажуть здогадуватись, що боротьба буде затяжна і жорстока. Вже цілий тиждень йдуть сутички поміж жидам і Арабами на улицях Єрусалиму і по ріжних місцевостях Палестини. Анґлійці стягають до Палестини більші війська з Єгипту і островів середземного моря. Транспорти військ відбуваються навіть літаками для швидщого скріплення анґлійських ґарнізонів в Палестині. На загал в сутичках, на протязі трьох перших днів є убитих біля 30 осіб з обидвох сторін, а ранених біля 200 осіб. Бої на улицях Єрувалиму були такі сильні, що навіть поліція анґлійська мусіла відійти в сторону, бо не могла розборонити обидвох сторін та була наражена сама на великі втрати і жертви.

Селяне-хлібороби!

Цього року обходить ціла наша хліборобська орґанізація „Сільський Господар“ та весь український хліборобський світ — ВЕЛИКЕ СВЯТО „СІЛЬСККОГО ГОСПОДАРЯ“, яке має бути великим днем українського хлібороба на західно-українських землях, — має стати днем обеднання всього українського хліборобського населення, яке є найважнійшим чинником в нашому народі. Ми, українські хлібороби — мусимо стати основою, на якій наш народ збудує кращий світ. Тому не повинно бути ні одного села, в якому живуть українські хлібороби, якеб не взяло як найчисленніщої участи в Святі „Сільського Господаря“, що його влаштовує Філія „Сільського Господаря“ в Перемишлі в неділю, дня 8-го вересня 1929 р. з такою програмою: 1. Бокослуження в катедральній церкві о 10 год. 2. По богослуженню сформується похід містом, в якому возьмуть участь всі Кружки Сільського Господаря, Кооперативи, Читальні, Луги та Соколи, відтак вози з живими образами, які представлятимуть: жнива, сінокоси, сад, пасіку, полеві досвіди то що. 3. Трета частина свята відбудеться в „Народнім Домі“, де найвизначніщі представники нашої орґанізації „Сільський Господар“, президент інж. Юліян Павликовський, п. посол Остап Луцький та представник жіноцтва — реферуватимуть стан нашого селянства та подадуть нові напрямки праці на будуче.

Кружки Сіл. Господаря, Кооперативи, Читальні та прочі наші орґанізації — рішучо подбають про те, щоб не тільки всі їхні члени на цьому Святі явились, але й всі інші українські громадяне з своїх та сусідних громад, які ще не є членами нашої орґанізації.

Селяне перемиської землі! не оставайте ні на крок по заду за іншими, а спішім всі як один на велике наше Хліборобське Свято, бо воно мусить бути днем відродження українського хліборобства, а буде ним тільки тоді, коли все селянство возьме в ньому як найчисленнійшу участь.

За Раду Філії Т-ва „Сільський Господар“ в Перемишлі: *о. О. Малецький*, голова; Інж. *М. Деревляний*, секретар.

Всячина.

Читальня „Просвіти“ та „Народний Дім“ в Війську, повіт Добромиль тішаться спеціяльною симпатією добромильського старости. Ось перед нами документ підписаний паном Юзефом Лібухою, на підставі якого засуджується одного з місцевих громадян на гривну 10 зл. з заміною на два дні тюрми за те, що згаданий громадянин мав вивішувати на „Народному Домі“ прапори о недержавних красках, в дні польського державного свята. Тимчасом справа малася троха інакше, а саме: Минулого року в листопаді обходило село Військо дуже урочисто 60-літний ювілей „Просвіти“. З цеї нагоди обмаєно „Народній Дім“ зеленню та удекоровано жовтоголубими прапорцями. Це не подобалося вічно незадоволеним „опікунам“ і вони поздирали наші національні прапори, а позавішували польські біло-червоні хоруговки. Цього саме дня було якесь державне свято. Коли місцева свідома молодь побачила, що наші прапори валяються в поневірці по землі, піднесла їх та назад поприбивала на видних місцях „Народного Дому“. За це власне зробила на них поліція донос до староства, за це власне засудили кількох наших молодих громадян. Проти безпідставного засуду внесли минулого тижня засуджені відклик.

Збіжева біржа.

Ціни в золотих за 100 кільоґрамів, в місци де збіже ваґонується).

Пшениця краєва двірська: 43—44; Жито: 23·50—24; Ячмінь: 22—23; Овес: 20—20·50; Кукурудза: 26·50—27·50; Горох пів Victoria: 53·25—57·75; Горох полевий: 36—38; Сіно солодке прасоване: 6—7; Солома прасована: 4—5; Гречка: 31—32; Отруби житні: 15·50—16; Отруби пшеничні: 16.50—17; Каша гречана: 57·75—59·75; Каша ячмінна 42—43; Мак синий: 130—140; Мак сірий: 110—120; Пенцак 40—41.

Новинки.

НЕВДАЛИЙ ЗАМАХ НА ПОРОХІВНЮ. Під порохівню в місті Влоцлавек підкрадались невідомі люде серед ночі з 23 на 24 ц. м. з наміром висадити її в воздух. Зауважені через стійкового, були змушені втікати, але перед втечею обсипали густо стійкового револьверовими стрілами, з яких один ранив стійкового. Погоня за справниками нападу не довела до їх спіймання.

ФАЛШИВІ 1 І 5 ЗОЛОТІВКИ. Оце вже другий випадок за той короткий час, як появилися нові гроші, що викрито фильшивників 1 і 5 золотівок. Цим разом викрито фабрику фалшивих грошей в Бидґощі на Познанщині.

ЗАМОРДУВАЛИ СВЯЩЕННИКА ТА ЙОГО ДОЧКУ. В ночі з 23 на 24 цм. вдерлося на плебанію в селі Ціхани, повіт Кросно, трох узброєних мущин і застрілили пароха о. Данила Пирога та його дочку. Жінку пароха вивели і замкнули в стайні. Нічого не забравши, втікли серед ночі. Ким були невідомі справники душегубства і чого хотіли — не відомо.

ЗАСТРІЛИЛИ ПОЛІЦІЯНТА. Комендантові постерунку П. П. в Гвіздьци, пов. Коломия, хтось доніс, що в гаю біля Слободи Пільної укривається чотирох незнаних мущин, уоружених в револьвери. Згаданий комендант вислав туди дві стежі на боки, а сам вибрався ще з одним постерунковим прямо до Слободи. Коли поліцаї прийшли до гаю, стрінулися н сильним револьверовим вогнем. Від стрілів цих згинув один постерунковий.

З ЕМІҐРАНСЬКОГО ПЕКЛА НА КУБІ. Богато еміґрантів усіх країн Европи, бажаючи дістатися без дозволу до Америки, їдуть на недалекий від Америки остров Кубу, щоби звідам пробувати щастя переходу до американської границі. Між ними як стверджено, є також богато українців. Всі ті еміґранти присуджені здебільшого на загладу. Умови прожитку на Кубі незвичайно важкі брак праці, пекольна спека і всякі недугу складають там на справжнє еміґранське пекло. В доцатку подає тепер анґлійська преса про ще одну жахливу пастку, яку заставляють на еміґрантів кубанські пачкарі, що складаються з ріжних злочинців. Вони зорґанізовали на Кубі велике підприємство перепачковання людей до Америки, очевидно за добрі гроші. В самому перепачкуванні людей до країни доляра не було би нічого надзвичайного. коли-б воно не було таке страшне і злочинне!... Коротко сказавши, кубанські пачкарі не перевозять зовсім еміґрантів до Америки, але їх просто-напросто вбивають, рабують їх гроші і трупів кидають у море. Упоравшися в такий легкий спосіб з одним транспортом' вертають по якомусь часі по другий, щоби з ним зробити те саме. Кубанська поліція впала нарешті на слід цих злочинств і почала арештувати серед командантів і залоги найбільш підозрілих пачкарських кораблів. Слідство натрапляє однак на величезні перепони ізза браву свідків, бо ті, що моглиби щось більше сказати, лежать на дні моря. Дотепер поставлено перед суд команду тільки одного такого корабля „Деліріо“, якій доказано вбивство 11-ох еміґрантів і одного поліційного аґента.

ФРАНЦУЗИ ВИМИРАЮТЬ. Публична опінія Франції сильно затрівожена постепенним зменшуванням уродин у краю. В першім чвертьрічу сего року убуло округло 70.000 Французів. Деякі часописі пояснюють, що се зменшення є наслідком епідемії ґрипи й острої зими.

КНЯЖА ПАРА ВСТУПИЛА ДО МОНАСТИРЯ. З Медіоляну повідомляють: Дуже богатий князь Кастельо і його жінка одержали на свою спільну просьбу дозвіл св. Вітця вступити до монастиря без розвязання подружа, тільки мусять жити окремо· Обоє мають уже поверх 50 літ.

НОВИЙ ОСЯГ БРЕМЕНА. Німецький новий великий пасажирський корабель Бремен здобув новий осяг швидкости. Вертаючи з Америки до Анґлії, переплив Атлантик за 4 дні і 14 годин, побиваючи попередній осяг (4 дні і 21 годин).

НЕВИННО ЗАСУДЖЕНИЙ НА 20 ЛІТ ТЮРМИ, молодий парубок Кучера вийшов на волю по відсидженню трох років, бо показалося, що його невинно засудили. До вини признався по трох роках інший парубок що лежить на смертній постелі. Кучера вносить скаргу на суд, що його невинно засудив. — Тепер щораз частіще трафляються вападки таких „судових мордів“ то є засудів невинних людей. Зле є зі справедливістю теперішних судів.

ПОЖАРІ. — В Цішках, пов. Золочів, повстав огонь в стодолі господаря Ілька Гети і швидко перекинувся на інші господарства. Згоріли забудовання Івана Кучеріса та Миколи Захоруйки. Шкода виносить приблизно 10 тисяч злотих. Люде думають, що хтось огонь підложив. — В Вигнанці Долішній, пов. Чортків, загорівся з невідомої причини дім Петра Шидловського. В часі ратування попарився господар та його жінка, Марія.

ХЛОПЕЦЬ ПЕРЕТЯТИЙ НА ДВОЄ. В одному з тартаків на Шлеську трафився випадок, що молодий хлопець дістався під зуби пили, яка перетяла його на двоє.

БУРІ І ГРОМИ. — Сильна градова буря пронеслась в минулому тижні через частину повіту Броди і значно ушкодила околиці Чехів, Стогиня, Кадлубиськ, Підгорців та Цішок. Около 600 морґів поля впало жертвою цеї градової бурі.

ШКІЛЬНИЙ РІК ЗАЧИНАЄТЬСЯ 3. ВЕРЕСНЯ. Поголоски, що розійшлись були, бультоби відкриття нового шкільного року має бути пересунене на один з дальших вересневих речинців — показалися неправдиві. Шкільний рік розпічнеться дня 3. вересня, з огляду на те, що 1. вересня припадає на неділю.

ІНСПЕКТОР ВІДДІЛУ ПОЧТОВОГО КРАВ ДОЛЯРОВІ ЛИСТИ. На головній почті у Львові пропадали від довшого часу долярові посилки. Почтарі стали себе взаїмно підозрівати. Вкінци рішили зробити засідку, в яку зловився злодій, а був ним інспектор відділу грошевих листів — Кубаля.

ЗАБОРОНА ВИВОЗУ ХУДОБИ. Міністерство рільництва видало заборону вивозу худоби безрогої з повіту Косівського. Причина цеї заборони лежить в цьому, що там шириться серед худоби прищиця.

АРЕШТИ. — Політична поліція у Львові перевела ревізію у п. Володимира Махницького на Знесінню і по ревізії арештувала його. Поліція каже, що п. Махницький вів протидержавну діяльність.

ВІНЧАННЯ НОВОБРАНЦІВ. Вийшло розпорядження, що новобранці можуть вінчатись перед розпочаттям служби військової, без спеціяльного на те позволення. Не можуть однак їх родина чи жінка домагатись запомог за свойого чоловіка, що відбуває службу. Ті що вже службу військову відбувають мусять дістати дозвіл від команданта полку, оскільки хотілиб женитися.

ОДНО ЯБЛОКО ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ. Ученик ґімназійний Фещук виїхав на вакації до Смільної коло Бродів. Переходячи там через сад господаря Гельбіґа мав зірвати яблоко. Побачив се 14-ти літний син Гельбіґа і стрілив до Фещука з фльоберту. Стріл був настільки цільний, що Фещук згинув.

ЧЕРВОНА ПАНЩИНА В БОЛЬШЕВІЇ. „Красная Газета“ пише, що в одному селі Саратівської округи присудив місцевий „совет“ 85 селян на кару нагаїв. Бідних селян батожено так сильно, що кількох мусіли відвести до шпиталю на лікування. — Ось вам большевицький рай.

ІСТОРІЯ ЯКИХ МАЛО. На Закарпатській Україні в місточку Берегово пізнала жінка свойого чоловіка, що перед 16-ти роками виїхав був до Америки. Чоловік признався жінці, що він вженився в Америці вдруге, але так затужив за першою жінкою, що рішив вернути до неї. Жінка простила чоловікові. Пішли вони разом до дому і заживали щастя по 16-ти роках розлуки, але не довго це тревало. Бо ось по трох днях чоловік зник, забравши з собою все, що було вартіснійше в хаті. Тепер не знати чи це був справді чоловік, чи просто обманець, що скористав з цього, що жінка приняла його за чоловіка.

ДІЯВОЛЬСЬКИЙ ПЛЯН ДУШЕГУБСТВА. Дорогою поміж Бруствами і Річкою повіт Косів, переходив Грицько Петрів селянин з Брустів. Нечайно злетіла з гори, що над дорогою, велика камінюка і вдарила Петрова в голову. Показалося, що камінюку цю скинули з гори Шмандзюк і Гнатюк, з наміром убити Петрова.

ГАЄВИЙ ПОСТРІЛИВ ХЛОПЦЯ. Коло Попелів, дрогобицького повіту пострілив гаєвий Владислав Ґурни, хлопця Івася Лабанцьова, в лісі. „Пан“ Владислав каже, що Івась крав дерево. Як воно справді було — невідомо, але за таке урядовання „пана“ Владислава належиться йому кримінал.

ВИМОРДУВАЛИ ЦІЛУ ЖИДІВСЬКУ РОДИНУ незнані досі справники в селі Ґратки, дубенського повіту на Волині. Убийники нічого з майна і грошей не рушили, так, що причиною душегубства не був рабунковий намір.

ЦІЛА РОДИНА ЗАТРУТА ГРИБАМИ. В околиці Люблиня трафилась сумна історія, спричинена необережністю в виборі грибів. Родина Матушевичів зладила собі обід з трійливих грибів, а наслідки цього були страшні. Мати і пятеро дітей утроїлись на смерть, батька і двоє дітей удалося лікарям уратувати від смерти.

СКІЛЬКИ ЗОЛОТА МАЮТЬ ПООДИНОКІ ДЕРЖАВИ. Всего золота в штабах і грошах є тепер по ріжних державах на 2 міліярди фунтів штерлінґів. З цього в Америці є його на 800 міліонів фунтів штерлінґів, у Франції на 200 міліонів, в Анґлії на 160 міліонів, в Еспанії на 100 міліонів, в Німеччині на 22 міліони. Решта є по інших державах. До Льондону приходить кождого тижня золота з полудневої Африки на один міліон фунтів штерлінґів.

ВІРНИЙ ПЕС ЗАВІВ СВОЙОГО ПАНА ДО КРИМІНАЛУ. Жив собі в Чернівцях урядовець торговельної фірми Ґербель, що мав гарного і вірного пса. Одного дня Ґербель зник, а хлібодавець замітив брак великих грошей в касі. Поліція стала шукати Ґербеля, зайшла до його мешкання, виважила двері і найшла в хаті лише пса, Пес став шукати пана і шукав його краще ніж поліція, бо по 24 годинах поліція ідучи слідами пса найшла Ґербера. Пес дуже втішився, що найшов пана, але пан не дуже був радий з вірности свойого пса.

СИЛА ВОЛІ ДОКОНУЄ ЧУДЕС. В віденському цирку „Централь“ виступає індуський факір, який зобовязався перед публикою в цирку, що сам себе успить, ляже в домовину, яку запечатають, збудиться і встане з неї щойно за вісім днів. Так і сталося. Факір ліг в приготовану домовину, успав себе а окрема комісія на чолі з нотарем забила віко і домовину опечатала. Верхня частина віка була скляна, щоб люде могли оглядати самоусмерченого факіра. По вісьмох днях зявилася комісія з нотарем, і при участи великого здвигу народу провірила печатки. Нотар видав ОРЕЧЕННЯ, що справді Факір по вісьмох днях воскресив себе. За тих вісім днів упав Факір на вазі зі 100 кільоґрамів на 91.

ВИЛЕТІВ В ВОЗДУХ ФОРТ З НАБОЯМИ біля румунської столиці Букарешту. Вибухи великих маґазинів набоїв тревали цілу ніч з 19 на 20 ц. м. В форті робило службу 100 жовнірів, з яких лише 50-тьом удалось вратуватись. Другі мабуть згинули підчас вибухів. Хто чи що є причиною цього страшного вибуху досі не відомо.

З ПРИРОДИ.

Як довго живуть комахи і звірята? Одноднівка — 24 годин; Хрущ — 6 тижн.; Мотиль — 8 тижн.; Блоха — 8 тиж.; Муха — 4 міс.; Комар — 6 міс.; Муравель — 1 рік; Сверщок — 1 рік; Пчола — 1 рік; Хрущ (личинка) — 3 роки; Крілик — 8 літ; Вивірка — 8 літ; Заяць — 10 літ; Баран — літ; Вівця — 10 літ; Змія — 12 літ; Соловій — 12 літ; Вовк — 15 літ; Лис — 15 літ; Кіт — 15 літ; Жаба — 15 літ; Буйвіл — 20 літ; Пес — 20 літ; Свиня — 20 літ; Чиж — 20 літ; Ропуха — 20 літ; Щихол — 20 літ; Корова — 20 літ; Віл — 25 літ; Кінь — 30 літ; Дельфін — 30 літ; Олень — 40 літ; Бузько — 40 літ; Оранґутанґ — 40 літ; Салямандра — 40 літ; Чапля — 50 літ; Медвідь — 50 літ; Лев — 70 літ; Орел — 100 літ; Крук — 100 літ; Щупак — 100 літ; Карп — 100 літ; Осетр — 100 літ; Верблюд — 100 літ; Папуха — 100 літ; Лебідь — 300 літ; Черепаха — 300 літ; Слонь — 400 літ; Кит — 600 літ.

Як довго живуть дерева і ростити? Плющ (прочетан) — 200 літ; Вяз — 400 літ; Акація — Бук — 500 літ; Смерека — 600 літ; Помаранча — 650 літ; Клен — 650 літ; Липа — 1200 літ; Мемутове дерево — 1500 літ; Каштан їдомий — 1900 літ; Оріх волоський — 2000 літ; Кипарис — 2000 літ; Дуб — 2000 літ; Оливне дерево — 2000 літ; Плятан — 2200 літ; Кедр — 3000 літ; Тис — 3000 літ; Кипарис болотн. — 4000 літ; Баобаб — 5000 літ; Смоче дерево — 6000 літ.

І Мурашки мають свою огневу сторожу. Всім відомо що мурашки є дуже розумні сотворіння, що вони мають гарно і чисто устроєні свої хати в муравельнику. Деякі учені — природники, що займаються життям мурашок, кажуть, що мурашки мають таку сильну та гарну орґанізацію в своїй державі — муравельнику, якої моглиб їм позавидувати не одні народи та держави. Панує там сильна дисципліна, а робота всіх мурашок є так точно поділена наказом муравленої влади, що жадна мурашка (опріч хорих) не ходить безчинно. Як вибирають мурашки свою владу, досі невідомо, але що в них вона дуже сильна, що в них є своє військо, поліція, лікарі, огневі сторожі, то що це провірили учені. Ось одного разу двох учених поставило горіючу свічку біля муравельника і слідкували, що мурашки будуть робити. В несповно одної мінути сторожа муравельна повідомила про небезпеку ціле муравлище. Повибігали мурашки і деякі з цих лізли по свічці в гору та стали напускати в заглибину кнота видобуваний зі себе квас муравельний, а другі стали приставляти до свічки галузочки наче драбину і коли нанесли цього стільки, що зрівнялись з вершком свічки стали і собі напускати в заглибину — квас. Це все діялося дуже швидко, так що свічка була згашена мурашками в несповна півтори минутах від часу, як вони зачали діло гашення вогню. Другим разом ті самі мурашки були вже спокійніщі і робили своє діло повільніще, але коли поставлено свічку в середину муравельника, то вони прямо пхалися на вогонь і гинули, жертвуючи себе для добра своєї муравлиної держави. В тім випадку загасили вони свічку на протязі пів мінути і не лише загасили але викотили саму свічку далеко поза муравлище.

Веселий кутик.

ДАЛЕКИЙ ОСТАП.

Дід Микита і люлька.

Казав хтось раз до Микита
Зпід Балигорода:
Киньте, діду, тьмити люльку
Бо то гроший шкода.

„Он, у вас чобіт не має
Сидите на печі
А бакун тьмите що днина
І рано і в вечір...

„Як би ви взяли ті гроші,
Що на тютюн дали
Заних ви, Микито дідо
Чоботи би мали...“

Так казали. Дід Микита —
Звичайно — не слухав
Тьмив бакунчик під печею
І в долоні хухав...

Аж раз думає: „А може
Люди не жартують. —
Ану — каже, давай сам
Возьму порахую.“

Взяв папір, кусочок крейди
Тай пише кривульки:
„Потребую одну пачку
На три дні до люльки.“

„То на місяць пачок десять.
На рік сто і двайцять.
А як Різдво, свята, гості
— Ще скажім, з двайцять.“

„Разом в році — ов, богато
Сто трийцять дві пачки
А дотогож до нюхання
Шість пачок табачки“...

Сто трийцять дві — по кілько то —
По двайцять і вісім...
Табака по двайцять „штири“
Дорога до біса...

„Тютюн трийцять і сім злотих
Без чотирох ґрошів
Тамтож злотий сорок штири
— Ов, то добрі гроші...

„Разом: трийцять вісім злотих
Та ще й ґрошів сорок —
Мати Божа, таж то сума,
Що й не зробиш скоро.

„Бігме, таки чоботиця
Булиб сякі-такі
Як би не отой дим з носа
Та й не та табака.

Як схопиться дід Микита
Та люльку об землю:
„А най жвте, маро темна
Я більше ни темлю...

„Булиб чоботи у мене
— Матінко єдина —
Бувби я си поманджав
У гості до сина.“

І не курить дід Микита.
Як люди питають —
Каже: „На чоботи гроші
З тютюну складаю.“

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Евген Яворовський: **Денікіяда Української Галицької Армії.** Яворів 1929. ст. 32. Накл. видавн. коop. „Гарт“ в Яворові. — В тім популярнім нарисі кидає автор дещо світла на траґедію Галицької Армії від „київського дня“ 31. VIII. 1919, коли то Денікінівське військо виперло Гал. Армію з Київа, опісля доторкається договору з Денікінською армією, про єї розклад і перехід Гал. Армії під большевиків. Цей нарис можна уважати подекуди доповненням „Споминів“ Др Ст. Шухевича, який також обговорює цю саму траґедію Гал. Армії.

Скорбна Мати. Збірник українських церковно-народних пісень із Богогласника на мішаний хор. Уложив Др. А. Річинський. Володимир волинський 1929. ст. 12 аркушевих. Зміст: 1) Скорбна Мати. 2) Іграй світа. 3) Світло днесь ликуймо. 4) Співайте люде (з Підляша). 5) Після св. Миколаю (з Київщини). 6) Левадов долинов. 7) Покаянна пісня (з Волині). 8) Йорданська пісня. 9) Пісня Івану Хрестителю. 10) Пречисте Тіло. 11) Колядка. 12) Щедрівка. 13) Пісня св. Онуфрію (з Холмщини) 14) Молитва за Рідний Край.

Вікшор Воробець **1) Цукровий буряк або 1000 зл. з морґа річно. 2) Люцерна дає найбільше і найліпшу пашу. 3) Як плекати курей, щоби несли по 200 до 300 яєць річно.** Ч. 1 — 3 Бібліотеки „Нар. Справи“.

о. Волидимир Яценків: **Нове джерело богацтва — шовківництво.** Львів 1929. Літ. видавн. інститут „Добра Книжка“ ст. 56. — Пропаґанда шовківництва, на яке в нашім часописі перший звернув увагу проф. Филипчак зі Самбора, одержала підмогу в книжочці о. Яценкова, написаній приступно і інтересно. Всі, що інтересуються тою ділянкою промислу, повинні познакомитись з цьою книжкою.

Надіслане.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.